

KULTURARVSAKADEMIN 2023

Året som gått

Jenny Högström Berntson & Anders Wikström, koordinatörer för Kulturarvsakademien

2023 med Kulturarvsakademin

Ett år går så fort och nu är det dags för Kulturarvsakademin att avrunda året 2023 och ladda om för fortsatt verksamhet efter årsskiftet.

Året har innehållit både stort och smått. Vi har arrangerat de större evenemang Kulturarvsakademin vårkonferens och höstens Forum kulturary, vi har firat boksläpp och i våra poddar har det släppts flera nya avsnitt. Kulturarvsakademin har också varit delarrangörer i ett antal evenemang, bland annat under årets bokmässan och på Judiska församlingen. När året nu går mot sitt slut kan vi se att flera av de goda samarbetena under året kommer att ge frukt även nästa år. Vi har också glädjen att meddela att Kulturarvsakademin är med i ett nytt poddprojekt om judiskt kulturarv i Sverige som just beviljats medel – mer information om detta kommer i början av nästa år!

Förändringar inom Kulturarvsakademin

Under hösten slutade Pernilla Schedin som koordinator för Kulturarvsakademin och Anders Wikström tog över koordinatorrollen från Förvaltningen för kulturutvecklings sida. Pernilla fortsätter nu att arbeta som Utvecklingsledare på Förvaltningen för kulturutveckling, VGR. Tack Pernilla för gott samarbete! Vi kommer att sakna dig i samverkansgruppen men hoppas att vi ses på olika kulturarvsevent framöver.

Anders Wikström är anställd som museiutvecklare på Förvaltningen för kulturutveckling, VGR. Tidigare har han arbetat med uppdragsarkeologi, varit museichef, och arbetat med utvecklingsfrågor och destinationsutvecklingsfrågor. Innan han kom till Förvaltningen för kulturutveckling arbetade han på Statens försvarshistoriska museer.

Karl Magnusson, ordförande i Kulturarvsakademin:s samverkansgrupp avtackar avgående koordinatör Pernilla Schedin vid Forum Kulturary, 16 november 2023. Foto: Jenny Högström Berntson

Ny avsiktsförklaring för Kulturarvsakademin för 2024-2025

I december 2023 undertecknades en ny avsiktsförklaring för ytterligare två år. Vi har glädjen att meddela att ytterligare två organisationer har anslutit sig. Vi säger välkomna till Länsstyrelsen och Stiftelsen Hallands läns museer!

Ingående parter:

Göteborgs universitet genom Centrum för kritiska kulturarvsstudier

Västra Götalandsregionen, Förvaltningen för kulturutveckling

Sveriges museer för världskultur genom Världskulturmuseet

Institutet för språk och folkminnen (Isof), Avdelningen för arkiv och forskning i Göteborg

Museinätverk väst är representerat av Bohusläns museum

Öppna event

Boksläpp för antologin *Matarvets trådar*

Den 21 september hölls boksläpp för antologin *Matarvets trådar: från antik fisksås till svenskt fredagsmys* (Carlssons bokförlag 2023) på Göteborgs naturhistoriska museum.

I boken tas läsaren med på en måltidshistorisk tur med allt från nedslag i antiken och medeltiden till håvfiske i Tornedalen, fredagsmys, husmorsskolor, prinsesstårter, kålrötter, läskeblask och saft.

Boken *Matarvets trådar* är den andra antologin om mat och kulturarv som ges ut under Kulturarvsakademins flagg. Förutom expertis från flertalet museum och Göteborgs universitet medverkar också forskare från Lunds universitet, Karlstads universitet, Stockholms universitet, Malmö universitet, Uppsala universitet, Norsk institut for kulturminnesforskning och Høgskolen i Innlandet i Norge.

Författarna kommer från olika ämnesdiscipliner som exempelvis historia, arkeologi, kulturarvsstudier, etnologi, marinbiologi, turism, filmvetenskap och religionsvetenskap. Flera av författarna är också verksamma inom museisektorn, som exempelvis Mölndals stadsmuseum, Lödöse museum och Rydals museum.

Samtal om barnen judiska kulturarv

I samband med Bokmässan bjöd Judiska Församlingen i Göteborg och Centrum för kritiska kulturarvsstudier/ Kulturarvsakademien in till en kväll i Göteborgs Synagoga med panelsamtal, musik och mingel.

Panel bestod av författaren Johanna Schreiber och illustratören Nakima A. Schreiber (*Barnens Judiska år*), forskollärare Viveca Kanter, ansvarig för judisk kultur på den Judiska Förskolan samt på Församlingen och Olle Widhe, professor i litteraturvetenskap på Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion på Göteborgs universitet. Elisabeth Punzi, docent, Institutionen för socialt arbete och forskare vid Centrum för kritiska kulturarvsstudier på Göteborgs universitet var kvällens moderator.

Från samtalet i Synagogan, från vänster: Viveka Kanter, Olle Widhe, Elisabeth Punzi, Johanna Schreiber och Nakima A. Schreiber. Foto: Jenny Högström Berntson

Samtal på Bokmässan: Prylar, minnen och judiskt kulturarv-vad kan föremålen berätta?

Med utgångspunkt i några föremål talade Lisa Haeger med Elisabeth Fogel, Josef Frischer och Anita Synnestvedt om judiskt kulturarv, barndomsminnen, hägkomst och upprättelse.

GU-montern, Bokmässan i Göteborg 2023.

Från vänster: Anita Synnestvedt, Josef Frischer, Elisabeth Fogel och Lisa Haeger i samtal på Bokmässan i Göteborg, september 2023. Foto: Jenny Högström Berntson

Vårkonferensen

Kulturarvsakademins vårkonferens hölls på Institutet för språk och folkminnen den 17 april 2023. Temat var Jubileumsfiranden: historik, narrativ och en inkluderande stad för framtiden. Utifrån Göteborgsutställningen 1923 blickade vi bakåt genom nedslag i historien och framtidsspaning om inkludering och hållbarhet.

Inbjudna talare var:

Karl Vesterberg, bildkonstnär och doktorand i historia vid Lunds universitet

Karl-Magnus Johansson, förste arkivarie, Riksarkivet

Lena Wenner, Institutet för språk och folkminnen

Anita Synnestvedt, arkeolog och kulturarvsforskare, GU och tidigare koordinatör för Kulturarvsakademien

Jessica Winnberg, producent Göteborg 400 årsjubileum, Göteborg & Co

Kollage: talare på KAA vårkonferens 2023.

Forum kulturarv

Årets Forum kulturarv hölls på Världskulturmuseet den 16 november. Inbjudna talare, utställare och besökare samlades kring temat kulturarv och samskapande.

Talare var:

Theano Moussouri, University College London

Sam Message, Status Queer

Fredrik Skott och Hanna Willdal, Institutet för språk och folkminnen

Christine Caux Gustafsson och Åsa Palmaer Skoglund, Mölndals stadsmuseum

Lisa Haeger, kulturstrateg

Utställare var:

Institutet för språk och folkminnen; Sagospelet Skaraborg; Kulturguiderna Hammarekullen; Charter; Projektet HÄR; #matarv; Interpret Sweden Network (ISN)

Tv: auditoriet passar på att ställa frågor till talarna. Th: mingel bland utställarna i museets entréhall. Forum kulturarv på Världskulturmuseet, 16 november 2023. Foto: Jenny Högström Berntson

Poddar

Inside the Box

I podden Inside the Box möter föremål från Världskulturmuseernas magasin forskare, författare och konstnärer. Ytterligare fyra avsnitt planeras för 2024.

Avsnitt 2023

- Kulturarv och identitet i kristider
- Ukrainas kulturarv i krigstider
- Decolonizing museums
- Att föda barn i olika kulturer och tider

Podden hittas på de vanliga poddplattformarna och finns (fritt tillgänglig) på Acast:
<https://play.acast.com/s/inside-the-box>

Matarvspodden

Matarvspodden erhöll ett generöst stipendium genom Stiftelsen Gustaf Adolf Bratts föreläsningssfond och kunde därmed släppa 6 nya avsnitt under 2023. Tack till alla er som deltar och gör detta möjligt. Och tack till alla lyssnare! Hoppas att ni följer oss med in i 2024 också. Nästa avsnitt kommer i mitten av januari.

Avsnitt 2023

- Läskeblask i Sverige – en historisk exposé
- Kräftfest och andra svenska mattraditioner
- Halv special och falafel – språk och identitet
- Och först en Pommac
- Judiskt matarv: cholent, challah och kifoloch
- Livepodd från Vetenskapsfestivalen: gränsöverskridande mat

Uppmärksamhet i media

Matarvspodden uppmärksammades av Tara Moshizi i DN

"Fyra poddar som tar dig till Göteborg – poddguide", DN 20/9 2023.

Utdrag: "Göteborg är mer än bara go'a gubbar, feskekôrka och lillebrorskomplex. "Sveriges framsida" har också blivit tema för många välgjorda poddar, och fostrat en rad vassa berättare. Här är fyra poddar som stillar min hemlängtan för en stund."

"Lärorikt om känd läsk

Pommac är gott, törstsläckande och ... ja, hur mycket mer finns det att säga om denna läsk? Jättemycket, visar det sig. Göteborgs Universitet har en rad utmärkta poddar, och en av dem är Matarvspodden. De viger ett helt avsnitt åt Pommac, en välkänd Göteborgs-innovation som har över 100 år på nacken.

Programledaren Lisa Haeger gästas av Martin Berntson, forskare och professor i religionsvetenskap. Ett logiskt val av expert, med tanke på att läskens i begynnelsen hade starka kopplingar till kyrkan, som ett led i att förespråka nykterhet och hälsa.

Samtidigt som jag blir sugen på att hålla upp ett glas medan avsnittet rullar, sveps jag snabbt in i det spännande snacket om Pommac. Till exempel får vi veta hur den gav upphov till en rasistisk seriestripp på 1930-talet, och hur marknadsföringen kring drycken förr i tiden präglades av exotisering av svarta.

Vem kunde ana att det dolde sig så många intressanta berättelser i botten av läskflaskan?"

Matarvets boken i lokalpressen Marks kommun

Lokalpressen i Marks kommun intervjuar Christina Shearer, en av artikelförfattarna i antologin Matarvets trådar.

24 Markbladet

Onsdag 11 oktober 2023

Onsdag 11 oktober 2023

Matarvets trådar tar läsaren till dåtidens Rydal

Christina Shearer, etnolog och intendent på Rydals museum är aktuell som författare i en ny bok om mat och kulturarv i Västra götaland. I hennes artikel lyfts det gamla Rydal, sett från olika perspektiv.

RYDAL "Sköldpaddor och pattrer i Rydal". Så lyder rubriken till Christina Shearer och Lisa Haegers artikel i den nya boken "Matarvets trådar - från antik fisksås till svenskt fredagsmys". I do

skolor delikaterade till arbetarnas livsvanor i dåtidens Rydal får läsaren följa Sveriges förändring från jordbruks-samhälle till ett industri-samhälle. -Vad är man som textilarbetare i Rydal förr i tiden och vilken typ av mat hade man möjlighet att skaffa? Det här kopplar vi också samman med den andra klassen som är tjänstemännen, disponenter. Vad var det för skållad och vad finns kvar idag, berättar

Christina Shearer. Det fanns mat att köpa i samma hus som arbetarna bodde, men de hade inte råd att handla den. De var också strängt övervakade av vakter som stod utanför dörarna. För Shearer har arbetet inneburit nya synvinklar, trots att hon har jobbat på museet i många år. - Framförallt har det varit så roligt att arbeta tillsammans med Lisa Haeger från Boråsregionen som har kunnat se på saker på ett annat sätt. **Arbetet med boken** startade 2021. Att bli tillfrågad att skriva en artikel till boken är hon stolt över. - Jag är väldigt glad. Det

ligger lite utanför mina fantasier, skrattar hon men berättar också att det är tredje boken som hon är involverad i. - Jag har gett ut två böcker tidigare. Så det här är inte helt främmande för mig men det ligger inte helt i min tjänst att göra. Att ta tillvara på orten och marknadsföra den är något som hon brinner för. - Det finns ingen som spenderar lite tid i Rydal som lämnas oberörd. Vår del i boken bidrar ju till att lyfta orten såklart. Det är ett spännande sätt att komma in i det här, genom maten, säger Christina Shearer.

Marie Selenius marie.selenius@markbladet.se

Christina Shearer, etnolog och intendent på Rydals museum är aktuell i hennes artikel lyfts det gamla Rydal, sett från olika perspektiv.

som författare i en ny bok om mat och kulturarv i Västra götaland. I FOTO: MARIE SELENIUS

Recension i BTJ

(<https://butik.btj.se/pages/btj-haftet/digitalt/>)

Matarvets trådar fick en fin recension i BTJ-häftet nr 21, 2023. Bland annat skriver recensenten Natalia Walawender: "De 24 bidragen i boken är variationsrika, insiktsfulla och nyanserade. De handlar om mat, traditioner och trender i olika epoker och miljöer."

#matarvstteamet tackar för detta och laddar inför nya bokidéer med matarvstema!

Pris till Matarvets trådar: bästa historiska måltidslitteratur

Vid prisutdelning för Årets Svenska Måltidslitteratur 2023 på Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien i Stockholm den 30 november tilldelades "Matarvets trådar: från antik fisksås till svenskt fredagsmys" pris för bästa Historiska måltidslitteratur.

Motiveringen lyder: "Hur förmedlas matarvet? Ja, det är inte bara genom mor- och farmödrar. Denna spränglärda antologi visar fram de komplicerade vägar, som styr våra kulinariska impulser fram till fredagsmyset, utegrillen och kålrotens återkomst."

Från prisutdelningen. Foto: Björn Qvarfordt

Ny kurs om mat och kulturarv

Mat och kulturarv är en kurs om mattraditioner som kulturarv vid Göteborgs universitet. Genom en serie föreläsningar och poddavsnitt lyfts perspektiv och exempel på matarv ur historiska epoker och som nutida fenomen. Kursen ges i samarbete med #matarv som är ett nätverk för forskning och samlingar om mat, traditioner och kulturarv.

Kursen är på grundnivå, 15 hp och går som distanskurs på Göteborgs universitet med start VT 2024. Endast grundläggande behörighet krävs. För den som är intresserad öppnas det för sena anmälningar 15 december.

Kursen är ett resultat av många års samarbete inom forskningsnätverket #matarv och arbete inom ramen för Kulturarvsakademien. På kursen undervisar historiker, arkeologer, religionsvetare och kulturarvsforskare om olika former av mat och kulturarv.

Ethnographic collections and the remaking of knowledge

Detta rundabordsevenemang hölls på Världskulturmuseet i september 2023 och samlade tre forskningsprojekt som tar upp framtiden för etnografiska samlingar ur flera perspektiv.

Eventet släpptes som film i december 2023 och kommer att bli en poddserie under 2024.

Filmen **Ethnographic collections and the remaking of knowledge**

In this film, a panel of international researchers delve into the thorny issues around ethnographic collections and their role in contemporary life. The film was recorded at the Museum of World Culture in Gothenburg, Sweden, September 19, 2023, as a round table event where six scholars discussed issues such as: how historic collections can shed light on environmental questions, First Nations knowledge sovereignty, working across knowledge and museum silos, and the complexities of archival decolonization.

Film production

The film *Ethnographic Collections and the Remaking of Knowledge* is produced by the Centre for Critical Heritage Studies at the University of Gothenburg, in collaboration with Medieteknik. Kindly

supported by The Swedish Research Council via the project Objects of Science and Culture.
Filmen kan ses via [GU Play](#).

Med siktet inställt på 2024

Kulturarvsakademien ser fram emot ett nytt spännande år med kulturarvet i fokus!

Markera våra stora event i era kalendrar redan nu:

- Kulturarvsakademins vårkonferens 10 april (preliminärt)
- Forum kulturarv 21 november (prelimiärt)

Håll er uppdaterade om Kulturarvsakademins aktiviteter via vårt nyhetsbrev – för att prenumerera följ länken: <https://gansub.com/s/ZIo69Cw1dGyW0/>

VI ÖNSKAR ER EN GOD JUL OCH ETT GOTT NYTT ÅR!

/Kulturarvsakademien genom Jenny och Anders

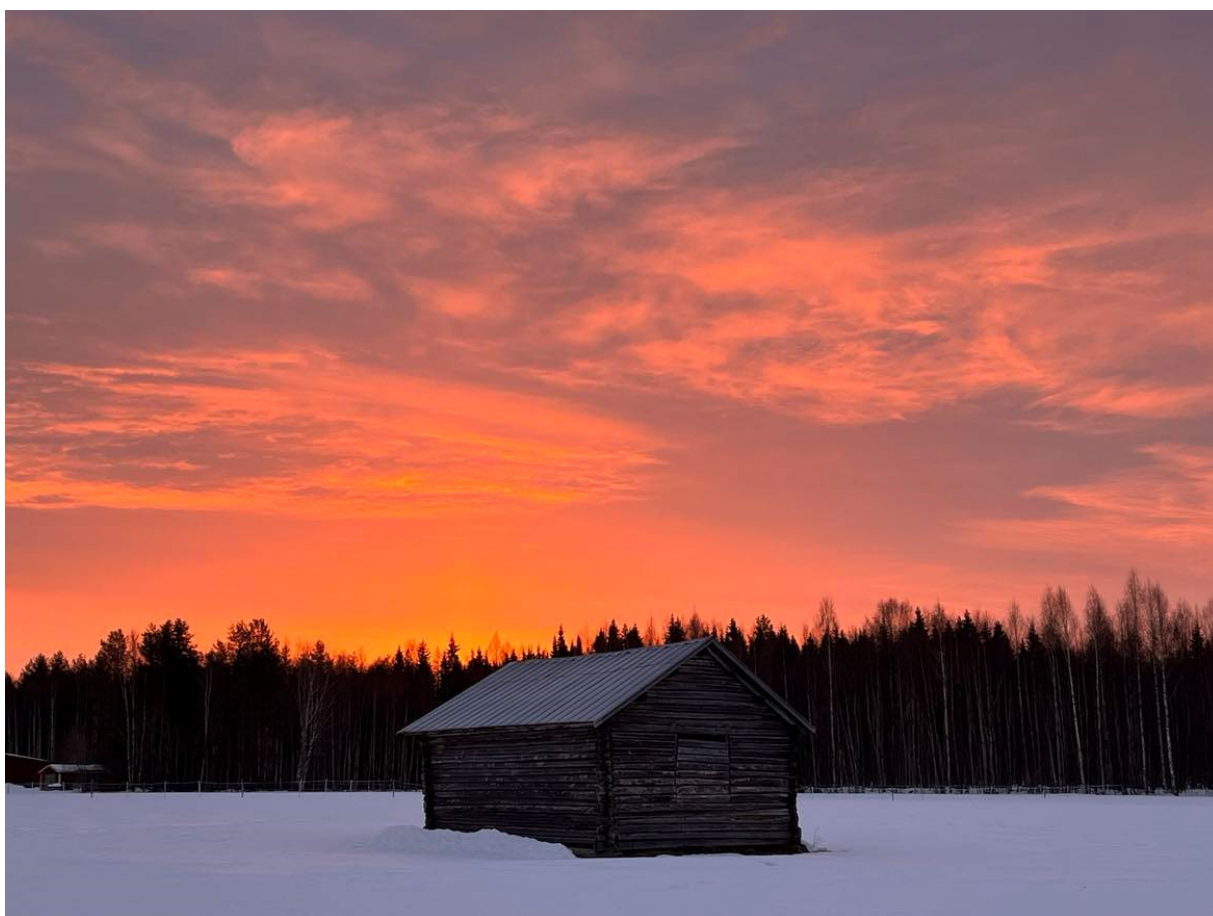

Foto: Sara Högström Johanson